

Landsbygd i centrum

Nr: 1
Februari 2024

EN TIDNING FÖR DIG INOM JORDBRUK OCH LANDSBYGD FRÅN LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN

Allemansrätten

– både rättighet och skyldighet

Koppla hunden när
du är i naturen

Så skyddar vi
skog

Dags för
SAM-ansökan
– Så gör du!

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling, Europa
investerar i landsbygdsområden

10

7

Innehåll

- 3** Ledare
- 4** Vinnarna av Ät!Stockholm
- 5** Klimatklivet
- 6** Det nya restaureringsstödet
- 7** Trekantiga brackvattensmusslan – en främmande art
- 8** Allemansrätten – både rättighet och skyldighet
- 10** Så skyddar vi skog
- 12** SAM-special
- 17** Handlingsplan för ett robustare och mer klimatanpassat län
- 18** Investeringsstöd inom den strategiska planen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik
- 20** Information om djurhållning
- 22** Kurser och rådgivning
- 24** Hej Tomas Olsson!

4

Landsbygd i centrum är en tidning från Länsstyrelsen Stockholm till dig som bor på eller engagerar dig i länets landsbygd. Med tidningen vill vi informera och inspirera för att främja landsbygdsutveckling, lönsammare gröna och blå näringar, bättre miljö, djurhälsa och ett rikare odlingslandskap. Genom reportage och information om möjligheter till stöd och kompetensutveckling hoppas vi att du lockas till läsning och handling. Landsbygd i centrum finansieras delvis med stöd från landsbygdsprogrammet 2014–2020 och strategisk plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik 2023–2027.

LEDARE

Vi hoppas på 2024!

Nytt år och nya förhoppningar. Det är stora förväntningar på att årets växtodlingssäsong ska bli gynnsam – både vädermässigt och ekonomiskt. Det behövs och kommer sannolikt ändå att ta flera år för många lantbrukare att komma i kapp ekonomiskt efter 2023. Det besvärliga väderläget med både torka och blöta blev en svår utmaning för jordbruket med låga skördar av låg kvalitet. Därtill höga drivmedelspriser, höga räntor och brist på strömedel.

Hur det svåra väderläget 2023 påverkat lantbruket och vilka konsekvenser det ger diskuterades på ett dialogmöte med näringen under hösten. LRF Mälardalens ordförande, Tomas Olsson, inledde med en beskrivning av hur situationen är för lantbruket (läs vår intervju med honom på baksidan av tidningen). Under dialogen framkom att många lantbruksföretag gör oerhört hårda prioriteringar i sina verksamheter, att underhåll för byggnader får stå tillbaka samt att investeringar och maskinkostnader behöver hållas nere. Flera påpekade att det är viktigt att problemen lyfts och att företag, organisationer och offentliga aktörer arbetar gemensamt med vad som behöver göras. Det är också betydelsefullt att stärka ”tillsammanskapet” över hela kedjan.

På dialogmötet diskuterades också förbättringar som myndigheter kan göra för att stötta och hjälpa lantbruksföretagen. Bland annat lyftes likabehandling som en stor och viktig fråga samt att kontrollsituationer kan skapa oro hos lantbrukare. För att bland annat möta detta behov har länsstyrelserna i alla 21 län gått samman och bildat en samarbetsstruktur för att ensa bedömningar, nå effektiviseringar och öka likabehandling av stödsökande inom jordbrukarstöd samt projekt- och investeringsstöd. Samarbetsstrukturen fungerar även som kanal för erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelser och dialog med Jordbruksverket om bland annat förbättringar i stödprocessen. För att underlätta och förbereda företagen på kontrollbesök arbetar länsstyrelsen med informationsinsatser och att utbilda personalen i samtalsmetodik. Service och bemötande är viktiga samt att skapa trygga och tillitsfulla möten och samtal.

När du läser denna kolumn har ansökan om jordbrukarstöd i SAM internet nyligen öppnat – ett tidigt vårtecken. Länsstyrelsen anordnar informationsträffar fysiskt och digitalt för dig som behöver hjälp att komma i gång med din ansökan. Läs mer om träffarna, SAM-ansökan, nyheter om årets stöd och mycket annat i vår SAM-special på [sidan 12](#). Sista ansökningsdag är den 11 april. Lycka till med SAM-ansökan!

Stockholm den 30 januari 2024

Ulrika Lundberg

Landsbygdsdirektör

Landsbygd i centrum

Utgivare & redaktion

Länsstyrelsen i Stockholms län
Ulrika Lundberg (ansvarig utgivare)
Ylva Berry (projektledare, text, bild och form)
Karin Haglund (text, bild och form)
Veronica Felt (text)
Christina Fagergren (grafisk form)

Prenumeration

Om du vill få tidningen i din brevlåda eller det elektroniska nyhetsbrevet till din e-post tecknar du en kostnadsfri prenumeration på [Länsstyrelsens webbplats](#).

Kontakt

Länsstyrelsen Stockholms växel

010-223 10 00

Beskriv vad du vill ha hjälp med eller fråga direkt efter den du vill prata med.

E-post: landsbygdsutveckling.stockholm@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/stockholm

För frågor om SAM-stöden

0771-67 00 00

För anmälan av djur som far illa

010-223 11 20, telefontid vardagar klockan 9.30–11.30

Vid rovdjursangrepp på tamdjur

Ring Länsstyrelsens besiktningsman för rovdjursangrepp på 010-223 15 37 om du misstänker att tamdjur skadats av rovdjur. Telefonnumret är öppet dygnet runt.

Foto

Framsida

Mostphotos.com

Innehållsförteckning

Skog: mostphotos.com

Trekantig brackvattensmussla: Ellen Schagerström

Dorper-salami: Anneli Wallin

Tryck

Elanders Sverige AB

Länsstyrelsen
Stockholm

Nya, hållbara och lokala livsmedel är vinnare av Ät!Stockholm

Tävlingen Ät!Stockholm 2023 avgjordes 21 november på Södertälje Science Park. Tolv nya livsmedelsprodukter baserade på svenska råvaror tävlade mot varandra och bedömdes av tre expertjurygrupper utifrån smak, hållbarhet och marknadspotential. Landsbygd i centrum ringde upp vinnarna Anneli Wallin på Mörkölamm och Max Åling på MX Ranch som tillsammans har tagit fram en dorper-salami gjord på kött av tackor.

Text: Ylva Berry Foton: Anneli Wallin

Anneli Wallin och Max Åling.
Foto: Liza Simonsson

Juryn var imponerad av dorper-Salamin både för den goda smaken och för att vinnarna gör salamin på kött från tackor, en underutnyttjad resurs som dessutom bidrar till öppna landskap och biologisk mångfald.

Lång kamp för tackkött

Anneli Wallin på Mörkö Lamm håller till på gränsen mellan Stockholm och Trosa skärgård på gården Furholmen. Hon och Fredrik Lennartsson har en besättning med cirka 150 får (med tillhörande lamm) av raserna vit dorper, leicester och blandningar av dem. Anneli har länge engagerat sig i fåravel och försäljning av kött från tackor.

– Jag har haft får och lamm i många år och jobbat för att få bättre betalt för tackkött. Köttet blir ju bara smakrikare efter ett års ålder och när det handlar om kött från andra djurslag, till exempel nötkött, sjunker inte priset på grund av djurets ålder. Lammen av vit dorper kan också gå längre och bli större utan att sätta fett.

Anneli deltog i Ät!Stockholm 2017 och kom då trea med sin luft-torkade fårstek med smak av natur. Hon är även aktiv i den ideella föreningen Exceptionell råvara som skapar kontakter och fördjupar relationerna mellan svenska råvaruproducenter och kokkar.

Hur kan man få tag på den vinnande dorper-salamin och dina andra produkter?

– De går att köpa i vår gårdsbutik, samt nu även i Trosa chark och delibutik!

Mörkö och Färingsö i samarbete

Deltagarna i tävlingen Ät!Stockholm ska höra hemma i länet. Anneli, som har gårdscentrum 400 meter utanför länsgränsen, slog sig därför samman med Max Åling som driver MX Ranch på Färingsö. Max och Anneli

lärde känna varandra 2013 då de träffades på en kurs om dorperfår i Sala. Max hade just köpt sina första dorperackor och gillade dem direkt.

– Jag började med får för skinnen och för att jag tycker att det är kul att avla. Det går mycket fortare med får än med till exempel hästar, säger Max.

Max ville ha fläckiga fårskin, så han testade att korsa andra raser med dorper.

– Jag gillade dem direkt och gick snabbt över till renasiga dorper. De är bra naturvårdare och är trevliga och lätta att sköta. Jag tycker att naturvården är jätteviktig!

Ät!Stockholm

Ät!Stockholm är en tävling för nya, hållbara och innovativa livsmedelsprodukter baserade på svenska råvaror som också är utvecklade och producerade i Stockholms län. Tävligen arrangeras av Region Stockholm, Länsstyrelsen Stockholm, Södertälje kommun och MatLust Utvecklingsnod.

Exceptionell råvara

Exceptionell råvara är en ideell förening som skapar kontakter och fördjupar relationerna mellan svenska råvaruproducenter och kockar. Målet är att skapa en långsiktig plattform för utveckling av råvaror och nya affärsmöjligheter. Varje år arrangerar föreningen minst fyra utvecklingsmöten där kockar och producenter möts kring råvarorna fågel, gris, nöt och lamm/får samt ett smakmöte där utmärkelsen Exceptionell Råvara utses.

Max dorperfår går på naturbetesmarker i naturreservat, bland annat på Kärösön, i Drottningholmsparken och på Ulriksdal.

Dorperköttet har hög kvalitet

Dorperfårens kött är mer marmorat och köttstrukturen liknar nötkött.

– Jag tycker inte om lammkött egentligen, men det är kul att ta fram produkter av dorperkött och att använda så mycket som möjligt av djuren, säger Max.

Han säljer sitt kött på Coop i Stenhamra och Kungsberga samt egna köttlådor. Försäljningen av köttlådor har dock minskat i takt med att butiksförsäljningen har ökat.

– Jag vill använda hela djuren och lufttorka mera, men det är viktigt att anpassa produktionen efter

kundernas önskemål. Sommartid, under grillsäsongen, går korv och hamburgare bäst och från september till maj kan jag sälja grytbitar.

Fler priser under dagen

På andra plats i Ät!Stockholm kom Skeppsholms med ”Picklade senapsfrön” och på tredje plats Väddö Gårdsmejeri med ”Väddö Cheddarsås Original”. Väddö Gårdsmejeri tog dessutom hem Publikens Pris med 27 procent av rösterna.

Anna Kinberg Batra, landshövding i Stockholms län, delade ut andrapriset.

– Alla behöver äta och det är innovation som får Stockholm att växa. Ät! Ger möjlighet att möta skaparna av morgondagens mat. Jag är glad att ha fått dela ut priset till Skeppsholms och deras goda picklade senapsfrön. Stort grattis till alla vinnare! ■

Dorperfår

Dorperfåren utvecklades på 30-talet av Sydafrikanska Jordbruksministeriet som korsade dorset horn baggar med blackhead persian tackor. Dorperfårens viktigaste egenskaperna är deras fertilitet, lätta lamningar, att de brunstar året om vilket möjliggör tre lamningar på två år, bra slaktkropp, tillräckligt god tillväxt på torra betesmarker, samt tålighet mot kyla och regn, liksom värme och sol. Vita dorper faller sin päls, så att man inte behöver klippa dem (det gör även de flesta dorper).

Klimatklivet

Klimatklivet är ett nationellt stöd till investeringar som minskar utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser. Stödet riktar sig till alla förutom privatpersoner, och företag har möjlighet att få uppemot 70 procent i stöd.

Text: Rabail Junaid

Under 2024 planeras tre ansökningsperioder i Klimatklivet:

1. Februari – april:

- Publika vätgastankstationer (anbud) 12 – 21 februari
- Övriga ansökningar till Klimatklivet 4 – 15 mars
- Publika laddstationer (anbud) 25 mars – 5 april

2. Maj – juni (datum kommer)

3. September – oktober (datum kommer)

Sedan starten 2015 har Klimatklivet fördelat över 13 miljarder kronor i stöd. Stödet har möjliggjort många klimatinvesteringar på landsbygden såsom byte av oljepanna till exempel flispanna eller pelletspanna, uppvärmning av stallar med biobränsle, spannmålstork med biobränsle, biogasproduktion från gödsel, elektrifiering och automatisering av arbetsmaskiner.

På [Länsstyrelsens webbplats](#) och [Naturvårdsverkets webbplats](#) kan du läsa mer om stödet. ■

Boka in en rådgivning innan du söker

För att göra det lättare för dig som söker och oss som ska bedöma ansökan så vill vi att du ska ha haft ett kostnadsfritt rådgivningsbesök innan du söker stödet. Då får du lära dig en massa om markerna och du får veta om det är värt besväret att göra en ansökan. Om du söker först så kommer du att behöva få ett rådgivningsbesök innan ärendet kan gå vidare till beslut.

Du bokar själv in Frida Hedin på Hushållningssällskapet: frida.hedin@hushallningssallskapet.se

Läs mer på [sida 23!](#)

Det nya restaureringsstödet

Regeringskansliet har ännu inte beslutat om någon förordning för det nationella restaureringsstödet så vi vet inte helt hur stödet kommer att se ut eller när det går att söka. Det vi tror kommer att gälla sammanfattar vi här.

Text: Ylva Berry Foto: Frida Hedin

All information kommer att finnas på Länsstyrelsen Stockholms webbplats när stödet lanseras.

Stödets utformning

- Stödet kommer att delas upp i tre delar med separata budgetar:
 - restaurering av ängs- och betesmark
 - restaureringshamling (endast restaureringsåtgärder)
 - övrigt, som till exempel naturvårdsbränning och återhamling (släpps först senare)
- Stödet ska gå till lantbrukare eller markägare.
- Stödet ska sökas på Länsstyrelsernas webbplatser via en digital ansökningsblankett.

- Stödet kommer att ersätta faktiska kostnader och troligen ge 70 procents täckning upp till ett maxtak. Stängslingskostnad får endast ingå i särskilt prioriterade fall.
- Vi kommer inte göra avdrag för inkomster från restaureringarna för virke och flis.
- Dubbelfinansiering är inte tillåten. Vi får till exempel inte bevilja restaureringsstöd för mark som redan får miljöersättning eller nyligen har haft det (då ska miljöersättningen användas för att röja och hålla marken i skick).
- Länsstyrelsen bestämmer restaureringens längd. Upp till 8 år är möjligt, men det binder upp mycket medel så i första hand kommer vi att bevilja kortare perioder så att fler restaureringar blir möjliga.

Hur använder vi stödet bäst?

Det blir en begränsad budget till skillnad från det tidigare restaureringsstödet. Vårt län får per år 255 000 kronor att fördela och

vi kommer troligen att få ansökningar om mer än så. Därför kommer stödet att handläggas i ansökningsomgångar där alla ansökningar poängsätts utifrån fastställda kriterier och jämförs med varandra.

Urvalskriterierna ska sälla fram de marker som har störst natur- och kulturvärden och där förutsättningarna är bäst för att lyckas med en restaurering och långsiktig skötsel. Kriterierna kan handla om att bidra till att bevara och förstärka biologisk mångfald, att synliggöra fornlämningar och att stärka rekreationsvärden.

En väldigt viktig del är att du som söker kan visa att du har goda förutsättningar att lyckas med restaurering och långsiktig skötsel. Om det är en naturbetesmark ska du ha egna betesdjur eller ett betesavtal med en djurägare och om det är en slätteräng ska du ha den utrustning och kunskap som behövs för att slått den. Ta gärna hjälp av [vår betesförmedling](#) för att hitta djur där det behövs. ■

Trekantig brackvattensmussla

– en ny art att hålla utkik efter i vår kustmiljö

Den trekantiga brackvattensmusslan är en främmande art i Stockholms län och är klassad som invasiv. Den hittades första gången i Uppsala län 2011, men visade sig ha spritt sig längs kusten.

Text och foto: Jennie Barthel Svedén

Ellen Schagerström, forskare på Göteborgs universitet och konsult, var med när musslan upptäcktes i Sverige för första gången 2011. Hon och hennes kollega Lena Kautsky undersökte påväxt i tunnlarna under Forsmark när de reagerade på några musslor.

– De såg lite konstiga ut och satt utspridda, inte samlad som blåmusslor brukar göra, berättar Ellen.

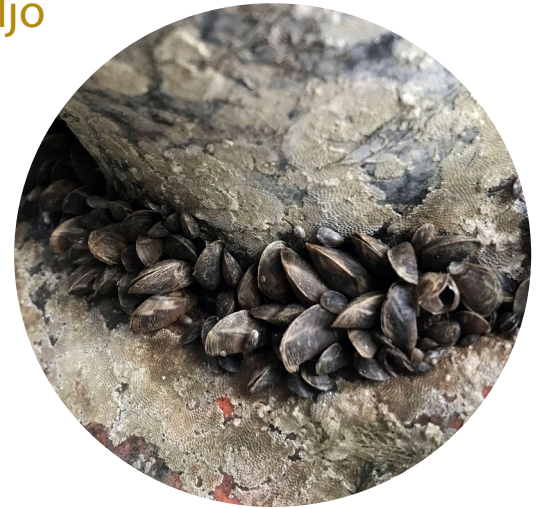
Det visade sig att de hittat en ny art för Sverige, den trekantiga brackvattensmusslan. Senare upptäckte man att musslan hade spridit sig längs kusten.

Bristande marin hygien kan få oönskade effekter

År 2021 hittades musslan vid Ingarö i Stockholms skärgård. Ellen har på uppdrag av Länsstyrelsen inventerat i länet.

// *Titta på undersidan av badstegar och rapportera in dina fynd till Artportalen*

– Den klarar sig bra här och avskräcks inte av vårt kalla klimat. Spridningen gynnas av människan, vi har sett att den sitter på båtskrov. För att inte sprida arter är båttvätt ett par gånger per säsong en bra idé. Bristande marin hygien kan få oönskade konsekvenser, säger Ellen.

Musslan verkar i nuläget inte orsaka några problem men i ett varmare klimat kanske den får större spridning och effekter. Den kan tåla låga salthalter och höga temperaturer. För att följa spridningen av invasiva främmande arter är allmänhetens observationer oerhört viktiga.

– Titta exempelvis på undersidan av badstegar, tipsar Ellen. Och rapportera in dina fynd! ■

Ellen Schagerström när hon letar på undersidan av en badstege.

Trekantig brackvattensmussla *Mytilopsis leucophaeata*

Den trekantiga brackvattensmusslan blir cirka två centimeter lång, är brunaktig och ibland med ett sicksackmönster. Den har ett tandlikt utskott på skalets insida, nära skalbucklan.

Arten fäster på hårda underlag på skuggiga platser. Den har orsakat ekonomiska problem i Europa som påväxt i kylvattensystem. Ursprungligen kommer musslan från Nordamerikas ostkust. Den har troligen transporterats till Östersjön med hjälp av sjöfart, via barlastvatten eller som skrovpåväxt.

Mer information hittar du på:

[SLU Artdatabanken webbplats.](#)

[Havs- och vattenmyndighetens webbplats.](#)

På Länsstyrelsen Stockholms webbplats kan du läsa om inventering av artens spridning och förekomst i länet under [2022](#) och [2023](#).

Rapportera in främmande arter

Om du hittar en invasiv främmande art, eller misstänker att det är en, ska du rapportera in den på www.invasivaarter.nu eller www.rappen.nu (vattenlevande djur och växter). Allmänhetens observationer är viktiga för att kunna följa invasiva främmande arters förekomst och utbredning, samt förebygga fortsatt spridning.

Allemansrätten – både rättighet och skyldighet

Ett fyrtiotal personer från en rad olika organisationer möttes upp i början av oktober på Billby gård i Sigtuna för att diskutera hur allemansrätten bättre kan efterlevas. Efter avslutad workshop konstaterade deltagarna att samarbete är avgörande för att underlätta för besökare att göra rätt vid skogsbesök – det är centralt i ett tätbefolkat län som Stockholm där besöksstrycket på vissa platser är högt.

Text: Jonatan Fogel och Erika Söderström
Foto: Magnus Nystedt, LRF Mälardalen

I Sverige finns en fantastisk möjlighet att vistas i naturen: allemansrätten! Ett regelverk som förutsätter att vi visar hänsyn till naturen och boende samt inte orsakar ekonomisk skada för markägaren. Stockholms län är ett till ytan litet län samtidigt som många människor bor här. Det gör att totala besöksantalet på vissa platser i länet är stort. När

många personer gör samma sak, ofta, så kan det tillsammans bli ett väldigt hårt tryck på naturen med utmaningar som slitage, nedskräpning och stört vilt.

Träff för att underlätta

Styrgruppen för Stockholms läns skogsstrategi är eniga om att allemansrätten är viktig och måste värnas, men att samhället behöver hjälpa besökare och markägare att bedriva ett hållbart friluftsliv. Därför bjöd de in till en dag för att diskutera underlättande av allemansrättens efterlevnad.

Det blev en inspirerande dag på Billby gård med föredrag om friluftslivet i länet, fältvandring och gruppdiskussioner.

Många besöker Billby

Billby gård ägs och drivs av Peter von Satzger och hans familj. Under ett av föredragen och en senare fältvandring berättade Peter om vilka åtgärder som gjorts för

att främja besökande på deras marker samt vilka utmaningarna som uppstått i vardagen. I det storstadsnära läge som gården ligger i får de många människor som kommer till området och vistas i gårdens skog och mark.

Man måste också förstå att man är gäst, inte bara hos en person utan också hos en natur

– Enskilda personer eller ett fåtal som vill vandra i naturen, plocka lite bär eller svamp, är inget problem. Tvärtom, jag välkomnar dem. Men när det blir flera hundra som vistas på en liten yta och dessutom hugger ner träd och buskage, då blir det ett problem,

Styrgruppen för Stockholms läns skogsstrategi träffades på Billby gård.

och något som inte allemansrätten skapades för, berättar Peter.

Gäst i naturen

Fler av deltagarna delar Peters beskrivning. En utmaning är att när allemansrätten diskuteras lyfts ofta rättigheterna, att man har rätt att vara, bada, springa osv. Samtidigt finns även skyldigheter att förhålla sig till.

– Som markägare är det viktigaste för mig att öka förståelsen för störningen och förstörelsen, vad det innebär. Jag tror att man måste prata mycket mer om skyldigheterna och äganderätten. Att det finns en äganderätt och nyttjanderätt och att det är jord- och skogsbrukarna som jobbar för att vi ska ha ett öppet fint landskap att vara i. Men man måste också förstå att man är gäst, inte bara hos en person utan också hos en natur. Jag är gäst i naturen och de som bor här är djur och fåglar. Hur stör jag det naturliga livet här eller inte? Börjar man med att ställa den frågan har man kommit långt, menar Peter von Satzger.

Ett varsamt friluftsliv

När deltagarna listade nyttor med friluftsliv nämndes ökad kunskap om naturen, att det ger ögon i naturen, möjlighet till landsbygdsutveckling, det öppnar ögonen för nya saker, det ger folkhälsa som besparar pengar för samhället samt det är kontakt med vårt ursprung. Bristande kunskap, missförstånd, brist på respekt och bristande tillsyn är några kända anledningar till att allemansrätten överträds.

– Jag är rörd att det är så många här i dag, som faktiskt har en viss makt vad gäller frågan om allemansrätten, avslutade Peter von Satzger. ■

Peter von Satzger visar upp skogen på Billby gård där mötet hölls.

Samverkansdag om allemansrätten

Bland de inbjudna fanns riksdagsledamöter, Naturvårdsverket, Polismyndigheten, Länsstyrelserna i Västmanlands och Uppsala län, kommuner i Stockholms län och angränsande i Västmanlands och Uppsala län, samt organisationen Svenskt friluftsliv.

Aktiviteten är en del av genomförandet av Stockholms läns skogsstrategi och delfinansieras av Region Stockholm genom medel för hållbar regional tillväxt och skärgårdsutveckling.

Förslag på åtgärder som kom upp under workshopen

Deltagarnas diskuterade i grupper hur vi gemensamt kan underlätta att allemansrättens rättigheter och skyldigheter efterlevs bättre. Dessa förslag lyftes fram:

- Kommunala nyttjanderättsavtal med markägare kan stärka samarbete och skapa tydlighet för alla parter.
- Att polisanmäla överträdelser löser inte problemen där och då, men är viktigt för att ge underlag för framtida prioriteringar.
- Informationskampanjer till allmänheten behövs.
- Tydligare information om allemansrätten där alla i länet använder samma grundmaterial för att öka förståelsen hos besökarna.
- Ökad skolundervisning i naturen om friluftsliv och allemansrätten. Ett ökat samarbete mellan skolan och relevanta aktörer som markägare, scouter, ornitologiska föreningar kan möjliggöra mer undervisning i skogen trots knappa resurser.
- Sist men inte minst lyftes behovet och viljan i att öka samarbetet mellan olika aktörer på kommunal nivå. Här såg många av deltagarna att de själva kan bidra.

Stockholms läns skogsstrategi

Styrgruppen för Stockholms läns skogsstrategi består av LRF Mälardalen, Mellanskog, Länsstyrelsen Stockholm, Skogsstyrelsen, Region Stockholm, Naturskyddsföreningen Stockholms län och Friluftsförbundet Region Mälardalen.

Du hittar Stockholms läns skogsstrategi på [Länsstyrelsens webbplats](#).

Så jobbar Länsstyrelsen med att skydda skog

Stockholms län är Sveriges mest tätbefolkade, men har mer skog än man kanske kan tro. En stor andel av länets skogar har dessutom höga naturvärden, både barr- och lövskog. Länsstyrelsen har sedan många år i uppdrag att skydda värdefulla naturområden och då särskilt skogar. Skydd av skog är också ett av de verktyg vi har för att uppnå miljömålet Levande Skogar.

Text: Jonas Nordanstig
Foto: Länsstyrelsen

Syftet med att skydda skogsområden från avverkning och annan påverkan är att långsiktigt bevara naturmiljöer som har särskilt stort värde för djur och växter – och människor. I den skyddade skogen finns i regel en variationsrik natur som bidrar till en mångfald av arter, livsmiljöer och naturupplevelser.

Varför naturreservat?

Det finns några olika skyddsformer, men den vanligaste är naturreservat. Den passar både för små och stora områden och är väldigt flexibel i sin utformning. Flexibiliteten är viktig för att kunna sköta det skyddade området på det sätt som passar syftet bäst.

– När vi arbetar med att bilda ett naturreservat följer vi alltid en etablerad process, säger Kristina Jiselmark, samordnare för arbetet med områdesskydd på Länsstyrelsen Stockholm. Vi behöver förankra bildandet av ett naturreservat inte bara med markägaren, utan också med Naturvårdsverket och andra aktörer, så att vi skyddar rätt typ av områden och använder skattepengarna effektivt.

Ersättning till markägaren

När ett område identifieras som skyddsvärt så bygger det på

bedömningar av områdets naturvärden, läge i landskapet, friluftslivskvaliteter och förutsättningarna för att kunna sköta området på ett bra sätt. När ett förslag till avgränsning av området är klart görs en värdering av skogen. Förslaget till reservat förhandlas sedan med markägaren genom särskilda ombud för att nå ett avtal om ersättning för den mark som ska ingå i det blivande reservatet.

– Avtalet brukar ofta innebära att skogen helt eller delvis skyddas från avverkning och reglerar då vilken ersättning markägaren ska få för att inte kunna bruka sin skog som tidigare. Dessutom görs ett påslag till värderingen på 25 procent för att täcka sådant som inte är direkt ekonomiskt mätbart. Under förhandlingen kan många olika praktiska frågor behöva lösas, så att båda parter blir nöjda, säger Kristina.

Klok skötsel

När avtalet är klart så går förslaget till nytt reservat på remiss innan det kan beslutas och bli en del av länets skyddade natur. När processen med att bilda reservatet är klar så lämnar vi över området till förvaltaren, vilket ofta är Länsstyrelsens enhet för naturskötsel. Ibland behöver området en aktiv skötsel, andra gånger är det lämpligare att det lämnas att utvecklas fritt.

– Vi prioriterar vilka områden vi arbetar med utifrån en rad olika aspekter, allt för att jobba så kostnadseffektivt som möjligt. Det är viktigt för naturvårdens trovärdighet att vi väljer klokt vilka områden som ska skyddas, säger Kristina.

Ökad betoning på frivillighet

Riksdagens ambition är att skydd av skog i större utsträckning än idag ska utgå från markägarens egen vilja; en betoning på frivillighet.

Regeringen har därför gett Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen i uppdrag att göra detta tydligare i den nationella strategin för skydd av skog.

Ulf Birgersson arbetar med skydd av skog på Länsstyrelsen:

– Vi har under många år i Stockholms län arbetat utifrån inriktningen att alltid komma överens med markägaren, även i små frågor. Det kan handla om vilken del av skogen som är aktuell att skydda, men också om saker som rätten till fortsatt jakt på marken, möjligheten att använda befintliga skogsbilvägar och liknande. Lagstiftningen ger oss i teorin rätt att fatta beslut mot markägarens vilja, men det är något vi alltid vill undvika. Det är genom frivilliga initiativ vi får de bästa förutsättningarna att långsiktigt skapa bra naturvärden i skogen.

– Vi får en del tips från allmänheten och olika föreningar

om skogsområden som de vill skydda av olika anledningar, men vi kan inte alltid prioritera dessa, utan måste välja de områden som har de bästa förutsättningarna. I framtiden skulle vi vilja ha fler förslag om skyddsvärda skogsområden direkt från markägarna – de känner sin skog och skulle kunna bidra med viktiga insatser för att bevara länets natur. En helhetssyn på skogslandskapet, där gemensamma insatser med frivilliga avsättningar och formellt skydd samspelar för att bevara naturvärden skulle vara det effektivaste sättet tror jag. ■

“
Det är genom frivilliga initiativ vi får de bästa förutsättningarna att långsiktigt skapa bra naturvärden i skogen

Ekrika blandskogar är typiska för Stockholms län

SAM-special

Här får du information om jordbrukarstöden och annat du behöver veta inför årets SAM-ansökan.

Texter: Paulina Liljander & Mirjam Nestor Foton i SAM-specialen: mostphotos.com

Hjälp med SAM-ansökan

Gör du själv din SAM-ansökan men behöver support? Om du är inloggad i SAM Internet när du ringer oss kan vi titta i din SAM-ansökan när vi guidar dig. Ring 0771-67 00 00, på vardagar klockan 8.00-16.00. Den 2 april utökas öppettiderna till klockan 8.00-18.00 och 8-11 april är öppettiderna klockan 8.00-21.00. Du kan ringa och boka in en telefontid om du har en specifik tid då du vill få hjälp med din ansökan.

Boka tid för hjälp i Norrtälje

Det finns möjlighet att boka tid för att få hjälp att göra din ansökan i SAM Internet i Norrtälje. Du bokar din tid via växeln, 010-223 10 00, – var ute i god tid om du vill vara säker på att få hjälp. Vi kommer att vara på plats under torsdag 14 mars och tisdag 19 mars i ABF Folkets hus.

Digital informationsträff om stödnyheter

Vi anordnar även en digital informationsträff om nyheter i jordbrukarstöden 2024. Träffen hålls 6 mars klockan 10 av Länsstyrelsen Stockholm och Länsstyrelsen Västmanland i samarbete med LRF. Du anmäler dig i [vår webbalender](#) eller genom att ringa våra handläggare på 0771-67 00 00 eller mejla jordbrukarstod.stockholm@lansstyrelsen.se. ■

Datum för SAM-ansökan

Sista ansökningsdag är torsdagen den 11 april. Kommer din ansökan in efter den 11 april minskas ersättningen med en procent för varje arbetsdag ansökan är försenad. Sista dag att lämna in SAM-ansökan med förseningsavdrag är den 6 maj, därefter får du inget stöd alls. ■

Viktigt att tänka på när du gör SAM-ansökan

- Förra året var början på en ny programperiod, och vi har märkt att flera glömde att söka nya femåriga åtaganden. Kontrollera att du har pågående åtagande på alla önskade block för miljöersättningarna Betesmarker och slätterängar och Skydds zoner, samt för Hotade husdjursraser. Kontrollera även att du har sökt för särskild skötsel på de betesmarker som har rätt till det, så att du får den högre ersättningen.
- Sök utbetalt för eventuella ettåriga stöd på aktuella skiften. Det gör du genom att kryssa i rutan för respektive stöd under "Ange gröda och stöd".
- Du behöver följa reglerna om miljötytor och de nya reglerna om växtföljd, se mer under nyheter på nästa sida.
- Om du har djur ska du ange Anläggning (PPN) och djur under fliken "Övriga uppgifter". Om du inte har några djur kvar ska du ta bort Anläggning (PPN) ur din ansökan.
- Ta bara med mark som du sköter i din SAM-ansökan. Det ska vara tydligt att nya marker som tas med i ansökan sköts aktivt som jordbruksmark för att kunna godkännas. En betesmark ska vara stängslad när du får fältbesök, och det kan ske tidigt på säsongen.
- Försök att förstå alla fel och varningar som du får upp i fliken "Översikt" i SAM Internet. Hör av dig till Länsstyrelsen om du är osäker på vad de betyder. ■

Ta över eller lämna över SAM-ansökan

Planerar du att ta över en SAM-ansökan från någon? Eller ska du lämna över din egen SAM-ansökan? Då är det viktigt att det är den som tar över marken som skickar in SAM-ansökan, om övertagandet sker innan sista ansökansdag. Utöver det finns flera saker att tänka på, beroende på omständigheterna. Du får gärna kontakta oss så att vi kan hjälpa dig med vad som är aktuellt i ditt fall. **Vid övertag av en hel ansökan kan vi hjälpa till att föra över blocken i SAM Internet till den som ska söka stöden i år. Detta behöver göras innan någon av er har påbörjat SAM-ansökan**, så var ute i god tid! ■

Nyheter i stöden 2024

Flera nya grundvillkor införs 2024

Krav på växtföljd

Om du odlar växtodlingsgrödor kan du behöva tänka på vilka ettåriga grödor du odlar varje år. Kravet på växtföljd innebär att du inte får odla samma gröda på marken mer än tre år i rad på samma fält. Man räknar från och med odlingsåsong 2023 även om grundvillkoret införs i år. Du behöver också byta gröda på minst 33 procent av åkerarealen varje år. Grundvillkoret gäller inte dig som har certifierad ekologisk produktion, en åkerareal som är mindre än 10 hektar, mer än 75 procent av den stödberättigande jordbruksarealen som vall och/eller permanent gräsmark, eller mer än 75 procent av åkermarken som vall, mark i träda, odling av baljväxter eller en kombination av dessa.

Miljöytor

Om du odlar växtodlingsgrödor kan du behöva ha minst fyra procent miljöytor på sin åkermark. Undantaget som gällde 2023 är nu borttaget, och villkoret om miljöytor gäller därför fullt ut. Miljöytor får inte användas för produktion. De kan vara bevuxen eller blommande träda eller fältkant, eller ha en grüngödslingsgröda. De olika typerna värderas olika mycket, och räknas ut med en omräkningsfaktor. Sår du in blommande örter får trädan eller fältkanten ett högre värde, och du behöver därmed en mindre yta för att uppnå kravet. I SAM Internet kan du se om du behöver ha miljöytor samt om din ansökan uppfyller kravet.

Skydd av våt- och torvmark

Villkoret innebär att du som odlar på torvmark ska följa den svenska lagstiftningen om vattenverksamhet och markavvattning. För att minska metangasutsläppen är det nu förbjudet att ha svartträda på torvmark samt att plöja permanenta gräsmarker på torvmark oftare än vart fjärde år.

Skydd av fåglar

Du som har jordbruksmark i ett område med grundvillkorselement får inte klippa solitärträd eller häckar på åkermark under fåglars häckningssäsong. Syftet med förbudet är att inte störa fåglar under deras häckningssäsong. Detta villkor gäller stora delar av Stockholms län.

Läs mer på Jordbruksverkets webbplats eller Miljöhousesyn för att ta reda på vilka grundvillkor som gäller på din gård. ■

Förtydligande av odlingsperiod

För att jordbruksmarken ska räknas som stödberättigande ska den uppfylla kraven under hela årets odlingsperiod. I direktstödsföreskriften (SJVFS 2022:29) kommer definitionen att förtydligas 2024 till att marken ska uppfylla kraven från och med den 1 mars till den 31 oktober. Markarbeten som görs på jordbruksmark efter den 31 oktober ska inte leda till avdrag på stödutbetalningen. ■

Miljöersättning för hotade husdjursraser

För nötkreatur, grisar, får och getter kommer kravet på att djuren är renrasiga att vara uppfyllt i och med att djuren är införda i huvudavsnittet i en stambok för den aktuella rasen. Stamboken ska ingå i ett godkänt avelsprogram för den ras som djuren tillhör och föras av en erkänd avelsorganisation. För genbank för fjäderfän gäller liksom tidigare att kravet på renrasighet är uppfyllt när djuren har känd härstamning av samma ras i minst 4 generationer eller tillbaka till founders (djur från en ursprungsbesättning). Åtagandet delas upp i två delar där nötkreatur, grisar, får och getter hanteras för sig och genbank för fjäderfän för sig. Det betyder bland annat att om du har ett åtagande där båda delarna ingår och får ett beslut om hävning av åtagande, så tas endast den del av åtagandet bort där felet finns. Ersättningen handläggs och betalas ut av Jordbruksverket, men Länsstyrelsen gör kontrollerna. ■

Ersättning för vårbearbetning

Förbudet mot att använda växtskyddsmedel i ersättningen för vårbearbetning som fanns innan 2023 är tillbaka i liknande form. Du får inte sprida växtskyddsmedel som avdödar växtlighet på marken förrän efter den 31 december. ■

Du får inte sprida växtskyddsmedel före den 31 december

Digital uppföljning av jordbruksmark

Under året kommer vi följa upp fler villkor digitalt med hjälp av satellitbilder. Förra året tittade vi enbart på skiftes användning för att se att marken ger rätt till jordbrukarstöd, att den har en gröda, och att det har skett en jordbruksaktivitet under säsongen. Under 2024 kommer vi även att följa upp att grödan på skiftet stämmer med den ansökta grödan, och att ingen jordbearbetning har skett på betesmarker. ■

Nyheter inom Precisionsjordbruk – planering

Inför 2024 har Jordbruksverket gjort flera förtydliganden och några ändringar av regler och villkor för ersättningen för precisionsjordbruk.

Växtnäringsbalans

Växtnäringsbalansen ska innehålla uppgifter om skillnaden mellan tillförda och bortförda produkter i växt- och djurproduktion som innehåller kväve, fosfor eller kalium och ska beräknas per hektar åkermark som används för produktion. Den ska också innehålla uppgifter om tillförsel av kväve genom kvävefixering. Om du har flera olika produktionsenheter (olika gårdar) utan gemensam drift ska du göra en växtnäringsbalans för varje produktionsenhet.

Markkartering

Markkarteringen som helhet, inte enskilda skiften, ska ha ett jordprov per hektar. Det är fortfarande endast de skiften som du söker

precisionsjordbruk för som behöver vara med i markkarteringen. Skiften med ett åtagande för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner behöver inte ingå i markkarteringen.

Dräneringsbrunnar

Det är endast dräneringsbrunnar ovan mark med ytvattenintag som behöver ha en två meter bevuxen zon. Växtligheten ska till största delen bestå av vallgräs. Den ska vara sådd eller redan bevuxen senast i samband med etablering av huvudgrödan och ligga obruten till och med den 31 december. Det är tillåtet att så om den i samband med höstsådd av nästa års huvudgröda. ■

Utbetalning av stöden 2023

Delutbetalning påbörjades i november av miljöersättningarna för betesmarker och slätterängar samt skyddszoner och av kompensationsstödet. Slututbetalning för de stöden samt miljöersättning för våtmarker påbörjades i januari. Vi har nu beslutat om utbetalning för 99,5 procent av beräknade stödbelopp i kompensationsstödet och 97 procent för miljöersättningarna.

Gårdsstödet, nötkreatursstödet och stödet till unga började betalas ut i december. För dessa ärenden har vi beslutat om slututbetalning för 99,9 procent av stödbeloppen.

De ärenden som återstår arbetar vi med att skicka för utbetalning allteftersom de blir klara. Besluten kommer dröja till senare under året för ärenden som ska avslås eller avvisas eftersom de IT-funktioner som krävs ska driftsättas först i år.

För de ettåriga miljö- och klimat-ersättningarna (stöd till ekologisk produktion, minskat kväveläckage och precisionsjordbruk), kommer slututbetalning påbörjas 15 mars 2024, enligt Jordbruksverkets plan. ■

Hur gick uppföljningen av jordbruksmark?

2023 var första året som satellitdata användes i uppföljning av jordbruksmark och jordbrukarstöd. Om satellitbilderna skiljde sig från det som uppgetts i SAM-ansökan fick du som stödsökande ett brev där du uppmanades att ändra din ansökan eller skicka in ett foto med hjälp av appen Geofoto.

Processen gick bra

Vi kan konstatera att den nya processen med satellituppföljning i stora drag har fungerat bra. De flesta av er som berördes av uppföljningen svarade i tid och skickade in de ändringar och bilder som vi frågade efter. Vi på Länsstyrelsen la även extra tid på telefonsupport och på att följa upp och påminna de som inte skickade in ändringar eller foton. Vi försöker påminna alla, men det är viktigt att du som stödsökande tar ansvar för att åtgärda de avvikelser som du informeras om, så att du inte får avdrag i onödan.

Problem vi ser

Några av er har råkat ut för att få samma brev utskickat flera gånger. Vi ser också att satellituppföljningen generellt har lett till ett större informationsflöde till er stödsökande, med påminnelser och sammanställningar som skickades vid flera tillfällen. Det är något som Jordbruksverket just nu utvärderar och tittar på hur vi kan förbättra. Jordbruksverket intervjuar lantbrukare, konsulter och handläggare för att se hur hela processen med satellituppföljning kan utvecklas. Målet på sikt är att inga sökanden ska få några avdrag på grund av brister i uppföljningen, och för att nå dit behöver vi hjälpas åt. ■

Vanliga fel vid djurkontroll

Varje plats eller anläggning där du har djur behöver ha ett separat registreringsnummer (tidigare produktionsplatsnummer, PPN), om det är mer än 500 meter mellan platserna. Detta gäller även för egna betesmarker.

- I CDB behöver du rapportera djuren som tillfälligt ute när du flyttar dem till en annan plats/ anläggning, såsom till exempel en ny betesmark.
- Du behöver inte ha en separat journal för egna betesmarker. Du behöver alltså inte rapportera djuren som tillfälligt inne på betet men du behöver rapportera dem som tillfälligt ute från huvudanläggningen.
- Det går att söka dispens om du vill ha samma registreringsnummer för flera platser längre än 500 meter isär. Om du får dispensen beviljad behöver du inte rapportera djuren som tillfälligt ute när de är på bete. Mejla till djurregister@jordbruksverket.se för en bedömning.
- Rätta om du fått felkod 12 och 14 i ditt CDB-brev. Annars kan det leda till en sanktion senare. ■

Växtskydd – beslut om godkänd spruta

Om du använder växtskyddsmedel yrkesmässigt inom jordbruk, skogsbruk, trädgård, park- och/eller golfbaneskötsel så är det viktigt att känna till vilka krav som finns för att kunna använda, hantera, sälja eller distribuera växtskyddsmedel.

Växtskyddsspruta ska vara godkänd och i gott skick

När du genomgått din behörighetsutbildning för att få använda växtskyddsmedel är det viktigt att du undersöker om din spruta behöver funktions-testas och godkännas för att användas med växtskyddsmedel.

Alla sprutor ska funktionstestas var tredje år för att kunna godkännas av Jordbruksverket. Det finns dock vissa undantag. Exempelvis kan du använda en nyttillverkad spruta i högst tre år utan godkännande.

Varför funktionstesta?

Funktionstest en förutsättning för att kunna minska doserna men behålla effekten av bekämpningen. Det här är viktigt för din arbetsmiljö samt miljön.

Funktionstestet är till för att säkerställa att spridningsutrustningen är:

- i bra skick
- lämplig för ändamålet
- väl kalibrerad, det vill säga att sprutan är rätt inställd och till exempel sprider rätt mängd av preparatet.

Ha beslutet tillgängligt

När du fått din spruta funktionstestad och godkänd upprättas ett beslut om godkänd sprutanordning hos Jordbruksverket. Det räcker inte med etiketten som finns på sprutan utan du behöver även begära ut beslutet från Jordbruksverket. Du behöver ha det här beslutet tillgängligt för att kunna visa upp det om en myndighet eller kommun ber om att få se det vid en kontroll.

Läs mer på Jordbruksverkets [webbplats](#). ■

Viktigt att tänka på om stallgödsel

Du som brukar jordbruksmark i Stockholms län måste uppfylla grundvillkoren för att motverka näringsläckage från jordbruksmark oavsett om du söker jordbrukarstöd eller ej. Dessa krav gäller i hela Stockholms län eftersom det är ett nitratkänsligt område och är samma som de lagkrav som gäller för alla nitratkänsliga områden. Som en del i grundvillkorskontrollen kollar vi följande villkor.

- **Införsel eller bortförsel av gödsel:** Du ska dokumentera om du tar in eller lämnar bort stallgödsel och andra organiska gödselmedel. Dokumentationen ska du spara i 6 år.
- **Planerad tillförsel av kväve:** Du ska anpassa kvävegödslingen utifrån grödans behov och dokumentera hur du har beräknat behovet i en växtodlingsplan eller liknande.
- **Lagringskapacitet:** Du ska ha tillräcklig lagringskapacitet och ska dokumentera hur du har räknat fram att du har det för att kunna visa det. Hur stor lagringsvolym du behöver beror på hur många djurenheter du har.
- **Spridningsareal:** Du ska sprida fosfor och kväve från stallgödsel och andra organiska gödselmedel på tillräckligt stor areal. Du ska kunna lämna uppgifter om vilka mängder gödsel som uppkommer och vilka spridningsarealer som finns. ■

Fältkontroll 2024

I och med den digitala uppföljningen av jordbruksmark med satellitdata kommer antalet ordinarie fältkontroller att minska. I januari påbörjade vi arbetet med djurkontroller och grundvillkorskontroller, och de löper på under hela året. Oftast kan vi avisera kontroll någon dag innan, men det finns undantag då vi måste göra besöket helt oaviserat. Du som är djurägare kan behöva hjälpa till vid kontrolltillfället. Arealkontrollerna börjar i maj och fortsätter till november. ■

Skyddszoner – något för dig och dina vattendrag?

Skyddszonen avtecknar sig som en grön väg genom landskapet. Den gynnar växt- och djurliv och kan användas för rekreation, men den största nyttan är att den gräsbevuxna zonen fångar upp fosfor innan det når våra vattendrag. På så sätt minskas övergödningen av vattendrag, sjöar och hav vilket blir allt viktigare i en tid med ökade regnmängder då mer näringsämnen riskerar att spolas bort med jordpartiklar. Skyddszonen minskar även risken att växtskyddsmedel följer med ut i vattendragen.

Foto: Carina Lindqvist

Ersättningen för skyddszon mot vattenområde är 3000 kr per hektar, utöver gårdsstödet. För att berättiga till miljöersättning behöver vattnet intill skyddszonerna inte längre vara utmärkt på den topografiska kartan eller vara vattenförande hela året. Numera räcker det med att området täcks av vatten vid högsta förutsebara vattenstånd, alltså kan det vara ett dike som bara är vattenförande någon del av året.

Kan det vara något för dig?

Vill du vara med att göra en insats för miljön? Har du åkermarker i anslutning till vattendrag som är vattenförande någon del av året? Kan du undvara en remsa på 6–10 meters bred från din produktion? Du skulle kunna vara med och

bidra till en effektiv insats för miljön genom att anlägga en vallgröda längs med dina vattendrag.

Sök ersättning

Man kan få ersättningen i hela Stockholms län eftersom det

är ett nitratkänsligt område. Du ansöker om stödet som ett femårigt åtagande för skyddszoner. Det finns även en ersättning för anpassade skyddszoner, läs mer om detta i [Landsbygd i centrum nummer 3, 2023](#). ■

Villkor för skyddszoner

Skyddszonen ska ligga utmed ett vattenområde. Vad som räknas som ett vattenområde i ersättningen är ett område som täcks av vatten vid högsta förutsebara vattenstånd. Det kan till exempel vara ett dike som är vattenförande någon del av året, en sjö eller en damm. Skyddszonen ska ligga på åkermark i direkt anslutning till vattenområdet. Mellan skyddszonen och vattenområdet får det finnas enstaka träd och buskar men inte täta trädområden.

En skyddszon mot vattenområde ska vara bevuxen med vallgräs eller vallgräs i blandning med vallbaljväxter. Högst 15 viktprocent av utsädesblandningen får vara vallbaljväxter. Du kan också så in fröblandningar som gynnar insekter i din skyddszon. Sista sådatum är 30 juni första året i åtagandet. Skyddszonen ska ligga obruten så länge åtagandet gäller, det innebär att växtligheten måste vara tillräckligt bra för att hålla under hela denna period.

För att du ska få ersättning för en skyddszon mot vattenområde ska den vara minst 6 meter bred och du kan maximalt få ersättning för 10 meters bredd. Det är viktigt att hålla skyddszonen på minst 6 meters bredd, så ha gärna lite marginal. Det är lätt hänt att plöja upp lite av bredden varje år, och den ska hålla hela åtagandeperioden. Om skyddszonen mäts upp till mindre än 6 meter vid en kontroll, så är den inte godkänd för stödet.

Du får inte gödsla eller använda växtskyddsmedel på en skyddszon.

På [Jordbruksverkets webbplats](#) hittar du fullständiga villkor för miljöersättningen.

Handlingsplanen som siktar mot ett robustare och mer klimatanpassat län

Minns du den exceptionellt varma sommaren 2018 och dess effekter på lantbruket? Påverkades din fastighet av de höga vattennivåerna i Mälaren under sensommaren och hösten 2023? Många av oss känner av effekterna av ett förändrat klimat, även hemmavid. För att bidra till ett robustare och mer klimatanpassat län tar Länsstyrelsen fram en regional handlingsplan som betonar samverkan.

Text: Jacob von Oelreich Foto: Mostphotos.com

I ett förändrat klimat ökar påverkan på lantbruk och djurhållning, skogsbruk, turistnäring samt livsuppehållande ekosystem. Ju mer utsläppen av växthusgaser tillåts öka, desto mer resurser behöver gå till att hantera konsekvenserna av ett förändrat klimat. Det handlar om värmeböljor, intensivare skyfall och högre vattenflöden, men även torka, vattenbrist och skogsbränder. Omvänt gäller att ju mer vi lyckas begränsa klimatutsläppen, desto större möjligheter har vi att anpassa oss.

Stärkt samverkan krävs för att hantera utmaningarna

Både arbetet med att kraftfullt minska klimatutsläppen och hitta lösningar för att anpassa oss till nya klimateffekter kräver samarbete. I ett förslag till ny regional handlingsplan för klimatanpassning sätts målet att Stockholms län ska vara ett långsiktigt hållbart och robust län som aktivt möter klimatförändringarna genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter. Planen syftar till att stärka samverkan i klimat-

anpassningsarbetet mellan länsstyrelsen, kommuner, regionen, företag, markägare och andra. De prioriterade utmaningar som den föreslagna planen framför allt syftar till att hantera är:

- Översvämningar som hotar samhällen, infrastruktur och företag
- Höga temperaturer som innebär risker för hälsa och välbefinnande för människor och djur
- Biologiska och ekologiska effekter som påverkar en hållbar utveckling

Framgångsrikt samarbete över kommungränserna

Kommunerna är centrala aktörer i arbetet med att möta utmaningarna. Att stärka kommunernas arbete är därför ett viktigt mål i förslaget till handlingsplan. Även samverkan mellan kommuner lyfts fram som en framgångsfaktor. Goda exempel finns redan idag.

Ett exempel är Södertälje kommuns samverkan med Nykvarns kommun och markägare kring åtgärdsplanering och finansiering för bättre status i Måsnarens och Bränningeåns avrinningsområde. I arbetet är landskapsförvaltning i fokus och bland genomförda åtgärder finns våtmarker och biotopvård i åar. Ett annat exempel är att Södertälje, Botkyrka och Salems kommuner genom LOVA-bidrag och samfinansieringsavtal har åtgärdat övergödningen i sjön Uttran. En åtgärd som har stärkt motståndskraften mot ett förändrat klimat. ■

Läs mer om arbetet med klimatanpassning

På [Länsstyrelsen Stockholms webbplats](#), kan du läsa mer om arbetet med klimatanpassning i länet.

På [SMHI:s webbplats](#), finns en klimatscenariotjänst som med kartor och diagram visar hur Sveriges klimat kommer att förändras beroende på ökade utsläpp av växthusgaser.

Stöd till företag som investerar i nya verksamhetsgrenar

Är du intresserad av att starta upp en verksamhet på landsbygden inom förädling, entreprenad, snickeri eller turism och upplevelser? Oavsett om du funderar på att starta upp eller utveckla en befintlig verksamhet så finns nu möjlighet att söka stöd för att investera i ditt företag i den strategiska planen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

Text: Karin Haglund Foton: Mostphotos.com

Att starta eller utveckla ett företag innebär ofta investeringskostnader. Du kanske behöver bygga om din verksamhetslokal eller köpa ny utrustning för att utveckla och öka lönsamheten i ditt företag. Beroende på din verksamhet kan du i vissa fall söka ekonomiskt stöd för att kunna genomföra din investering.

Länsstyrelsen handlägger två olika investeringsstöd som ska stödja företag som skapar nya verksamhetsgrenar i jordbruks- eller trädgårdsföretag eller som förädlar livsmedel.

Utveckla nya verksamheter

Att diversifiera ett företag innebär att bredda verksamhetsområdet genom att lägga till fler verksamhetsgrenar i ett befintligt företag. Diversifieringsstödet i den strategiska planen är till för att utveckla en annan verksamhetsgren utöver jordbruks- eller trädgårdsverksamheten, och därmed ge företagen ett till ben att stå på.

– Stödet är en möjlighet för dig som vill utveckla en kompletterande verksamhet inom till exempel turism och upplevelser, entreprenad,

omvårdnad eller handel. Vi kan också ge stöd för investeringar inom vattenbruk, det vill säga odling av fisk eller andra vattenlevande djur, berättar Erika Söderström, som är handläggare på Länsstyrelsen Stockholm.

För att söka stödet måste ditt befintliga företag därför bedriva jordbruks- eller trädgårdsverksamhet, men det går även bra att vara närstående till någon som bedriver ett jordbruksföretag.

– Men det förutsätter att den närstående bedriver verksamheten på samma fastighet som jordbruks- eller trädgårdsverksamheten, berättar Erika.

Stöd för mer lokalt förädlade produkter

I år öppnar även ett nytt investeringsstöd för förädling som kan sökas av små företag och av jordbruks- eller trädgårdsföretagare. Till skillnad från stödet till diversifiering finns inget krav på att verksamheten ska vara på en jordbruksfastighet, däremot ska verksamheten vara på

landsbygden eller ge direkt nytta till landsbygdsområden.

– Stödet ska bidra till en ökad livsmedelsproduktion, därför ska huvudråvarorna i förädlingen vara jordbruksprodukter och den förädlade slutprodukten ska vara livsmedel, berättar Erika.

I båda dessa stöd är det investeringar i nya och befintliga verksamheter som stötts i det nya förädlingsstödet, vilket till exempel kan handla om ny- eller ombyggnation av en förädlingslokal eller att köpa in produktionsutrustning.

– Något som är bra med de nya investeringsstöden är att vi även kan ge stöd för begagnad utrustning, vilket ju är positivt för både miljön och ekonomin, säger Erika.

Gränsdragning vid försäljning av livsmedel

Det finns vissa likheter mellan stödet för diversifiering och stödet för förädling, men också viktiga skillnader. En sådan är att den nya verksamhetsgrenen som stötts genom diversifieringsstöd inte får omfatta förädling av jordbruksprodukter.

Vem är närstående?

Inom stödet för diversifiering räknas du som närstående om du är

- make, maka, registrerad partner eller sambo,
- förälder,
- mor- eller farförälder,
- avkomling eller avkomlings make (som avkomling räknas även styvbarn och fosterbarn),
- syskon, syskons make och avkomling, eller
- ett dödsbo som den stöd-sökande, stödmottagarens eller någon av de tidigare nämnda personerna är delägare i.

– Förädlingsstödet ska gå till investeringar som leder till livsmedelsprodukter för humankonsumtion. Vill du investera i det efterföljande ledet, som försäljning av produkter eller servering av de förädlade produkterna, ska du söka stödet för diversifiering, säger Erika.

Företag som vill investera för att både kunna förädla och sälja produkter på gården kommer därför att behöva dela upp sin ansökan. För att underlätta detta är ansökningsomgångarna för de båda stöden öppna under samma period, fram till den 31 maj 2024, och du ansöker om stöd via [Jordbruksverkets e-tjänst](#).

– 2023 var första året för diversifieringsstödet och då fick vi bara in två ansökningar i vårt län. I år hoppas jag att ännu fler ser möjligheterna med att bedriva verksamhet inom fler olika områden och söker stöd. Eftersom jag också jobbar med den regionala skogsstrategin skulle det vara roligt att se ansökningar som har bäring på skogens mångbruk, som en ansökan inom träförädling eller naturturism, avslutar Erika. ■

Datum för att ansöka om investeringsstöd under 2024

Under 2024 har vi både ansökningsomgångar och riktade utlysningar, vilket innebär att du kan söka företags- och investeringsstöd vid specifika tillfällen under året. När ansökningsomgången eller perioden för utlysningen är slut kommer ansökningarna att poängsättas och prioriteras mot varandra.

Investeringsstöd för ökad konkurrenskraft

Till skillnad från föregående år har vi under 2024 riktade utlysningar inom investeringsstödet för ökad konkurrenskraft. Det innebär att du kan söka stöd för:

- Stallar och inhysningssystem 1 maj – 30 september.
- Energiskog 1 februari – 30 april och 1 augusti – 31 oktober.
- Täckdikning 1 februari – 30 april och 1 augusti – 31 oktober.
- Ny teknik 1 februari – 30 april.
- Minskad ammoniakavgång 1 februari – 30 april.

Under 2024 kan du inte ansöka om stöd för växthus eller torkanläggningar.

Startstöd

Ansökningar om startstöd hanteras i turordning efter det datum som ansökningarna kommer in.

Investeringsstöd för diversifiering till annat än jordbruk

Investeringsstöd för diversifiering till annat än jordbruk kan sökas 1 februari – 31 maj.

Investeringsstöd för förädling

Investeringsstöd för förädling kan sökas 1 februari – 31 maj.

Investeringsstöd för vattenvårdsåtgärder

Ansökningar om investeringsstöd för vattenvårdsåtgärder hanteras i turordning efter det datum som ansökningarna kommer in.

Investeringsstöd för bevattningsdammar

Investeringsstöd för bevattningsdammar hanteras i turordning efter det datum som ansökningarna kommer in.

Investeringsstöd till kalkfilterdiken

Stöd till kalkfilterdiken kan du söka genom en utlysning. Du kan söka 1 februari – 30 april och 1 augusti – 31 oktober. ■

Läs mer om stöden

På [Länsstyrelsens webbplats](#) hittar du information om stöden.

Avvänjning av lamm

Till våren ska vinterfödda lamm avvänjas och det är även dags för vårlamning. Nedan kommer några matnyttiga tips för att ge både lamm och tacka de bästa förutsättningarna för den kommande tiden.

Text: Ida Sofia Klemets Foton på uppslaget: Mostphotos.com

Vinterfödda lamm

När lammen som fötts under vintern ska avvänjas behöver dem ha ett gott intag av grov- och kraftfoder av hög kvalitet. De kan med fördel ha haft tillgång till kraftfoder redan i lammkammaren. Genom att avvänja lammen i tid och låta dem födas upp på grov- och kraftfoder fram till slakt, sparar man på tackorna och ger dem bättre förutsättningar för återhämtning under den kommande perioden. Att låta lammen gå för länge med tackorna tär bland annat mer på deras juver och spenar, och det kan även påverka deras hull negativt. Många avvänjer vinterfödda lamm kring sju till åtta veckors ålder.

Vårlamning

Att vara väl förberedd ger goda förutsättningar för en framgångsrik lamningsperiod. Lamningsboxar med rent strömmaterial och värmelampor behöver färdigställas i tid. Tackorna ska även ha blivit hullbedömda så att deras foderstat inför den sista tiden kan optimeras. Olika fodertillskott och vaccinering är också viktigt att se över. Tackorna behöver även klippas av både hygieniska skäl samt för att hjälpa lammen hitta till juret enklare. ■

När får djuren tidigast betäckas?

Faktorer som djurets hälsa och kondition är viktigt att ta hänsyn till inför parning. För att både modern och avkomman ska få de bästa förutsättningarna får modern inte betäckas för tidigt. Det kan bland annat leda till förlossningssvårigheter.

Text: Mikaela Westberg

Naturligt sett blir många djur brunstiga under hösten och får därmed sina ungar på våren när det blir varmare och tillgång till foder ökar. Idag kan vi däremot reglera tiden för brunsten mycket genom bland annat avel och anpassning av foder och tillgång på ljus. Oavsett är det viktigaste att modern är vid god hälsa och i bra kondition.

Risk för lidande

Unga djur bör hållas så att risken för tidig betäckning minimeras. För tidig betäckning av ett ungt djur innebär en stor risk för lidande för både modern och avkomman under födseln. Djur som kan förväntas ha förlossningssvårigheter får inte betäckas, semineras eller vara mottagare av embryo.

Stor variation för olika djurslag

Tidpunkten för när tackor blir köns mogna styrs av ras, hull och kroppsvikt. Tackor blir oftast köns mogna mellan 5 och 8 månaders ålder. De bör då ha nått 60 procent av sin vuxenvikt för att kunna betäckas.

Kvigor blir oftast köns mogna vid ett års ålder men stor variation finns. Det finns stora risker med för tidig betäckning av kvigor för både modern och kalven. För att undvika för tidig betäckning bör kvigor därför hållas separerade från tjurar mellan 5–13 månaders ålder. Det är viktigt att vara uppmärksam på kvigans hull. Kvigor blir vanligen

köns mogna när de uppnått cirka 65 procent av sin vikt som fullvuxen.

Ungston brukar visa sin första brunst vid 1–1,5 års ålder, men de är inte fullt köns mogna förrän vid 2,5–3,5 års ålder. Ur avelssynpunkt är bästa åldern för betäckning mellan 4–14 år, sedan kan det bli allt svårare att få stoet dräktigt.

En hund blir köns mogen mellan 6–18 månaders ålder, beroende på ras. En tik får inte paras tidigare än vid 18 månaders ålder. En honkatt blir köns mogen omkring 6 månaders ålder, men det kan variera både tidigare och senare. En honkatt får inte avsiktligt paras tidigare än vid 10 månaders ålder. ■

Mer information

Du kan läsa mer om köns mognad och vad du ska tänka på inför parning på:

- [Jordbruksverkets webbplats](#)
- [Gård- och djurhälsans webbplats](#)
- [Växas webbplats](#)

Ett bra sökord är betäckning.

Afrikansk svinpest

– hur har det gått?

Den 6 september 2023 bekräftade Jordbruksverket att det första svenska fallet av afrikansk svinpest (ASF) påvisats hos ett vildsvin i Fagersta kommun. Sedan dess har Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) konstaterat 60 fall av ASF hos vildsvin inom smittans kärnområde. Bekämpningen av smittan pågår fortfarande.

Text: Ida Sofia Klemets

Speciellt utvalda personer utför sökningar inom smittskyddsområdet för att hitta sjuka och avlidna vildsvin och smittans så kallade kärnområde stängs in, för att på så sätt förhindra att smittan sprids vidare till andra områden. Jordbruksverket samarbetar med flera aktörer i bekämpningsarbetet, bland annat med SVA och Svenska Jägarförbundet.

Tre faser

Bekämpningsarbetet är uppdelat i tre faser; smittspårning av smitta, smittskyddsavlivning av vildsvin och slutligen friförklaring av områden. Unden den första fasen sker bland annat just avsökningar av sjuka och döda vildsvin, och stängsel sätts upp kring det

påverkade området. Aktivitet i den smittade zonen begränsas också. Under nästa fas sker smittskyddsavlivning av vildsvin i den smittade zonen. När det inte längre påträffas smittade kadaver i denna zon går bekämpningsarbetet in i den sista fasen; friskförklaring.

Förhindra smittspridning

Både allmänheten, grisproducenter och jägare kan förebygga att smittan sprids vidare. Nedan finns några sammanfattade rekommendationer för att förhindra smittspridning. Fler rekommendationer och mer information kring restriktioner i smittzonen och om bekämpningsarbetet finns på [Jordbruksverkets webbplats](#).

- Följ restriktionerna inom smittzonen; du får bland annat inte röra dig i skog och mark.
- Släng inte matrester i naturen eller vid rastplatser – lägg i stället matavfall i slutna behållare som vildsvin inte kan komma in i.
- Mata inte grisar – varken tama eller vildsvin – med matrester.
- Använd skyddskläder och tvätta händerna vid besök hos grisbesättningar.
- Rapportera fynd av sjuka eller självdöda vildsvin till SVA. ■

Koppla hunden när du kopplar av i naturen

Länsstyrelsen tar emot mellan 50 och 100 anmälningar i månaden om lösa hundar som angripit, bitit eller allvarligt skrämt människor eller andra djur i Stockholms län. Majoriteten av dessa incidenter hade inte hänt om den som varit ansvarig för hunden hade hållit den i ett fast koppel som snabbt kan kortas in.

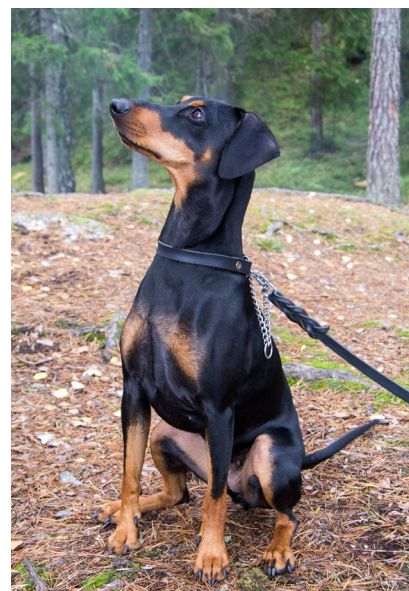
Text: Mikaela Westberg

Som hundägare är du ansvarig för vad din hund gör. Du ska ha sådan tillsyn över hunden att den inte orsakar skada eller avsevärd olägenhet för andra människor eller

djur. Du behöver hålla uppsikt över hunden och hindra den från att driva eller förfölja vilt, när hunden inte används vid jakt. Det är dessutom straffbart om hunden springer efter vilt. Du blir även ersättningskyldig för de skador din hund orsakar.

Skydda vilda djur

Under perioden 1 mars till 20 augusti gäller ännu hårdare krav. Du ska då hålla din hund under sådan tillsyn att den hindras från att springa lös där det kan finnas vilt. Lagen finns bland annat för att skydda vilda djur när de får sina ungar. ■

Lär dig MER

Länsstyrelsen Stockholm erbjuder kurser och rådgivning till länets lantbrukare och landsbygdsföretagare. Alla våra aktiviteter annonseras i kalendern på startsidan på [vår webbplats](#).

Foton: Ek: Karin Haglund, Snödroppar och bi: Mostphotos.com, Fjäril: Länsstyrelsen

Kurs om bete på öar

Inger Pehrson, som är mångårig betesexpert, berättar om varför bete på öar är viktigt samt hur man planerar och genomför betesdriften med dess särskilda utmaningar. Vi visar upp skärgårdens värdefulla betesmarkstyper: mosaikbete, skogsbete och strandängar och berättar om hur du kan sköta dem för att behålla biologisk mångfald och ett vackert landskap och få bra produktionsresultat med olika djurslag. Det går att parkera på plats eller ta sig dit med kollektivtrafiken.

När och var: 15 maj kl 10–15 i Storängsudds naturreservat.

Kostnad: Ingen kostnad. Ta med egen lunch och fika.

Anmälan: senast 9 maj i [Länsstyrelsens webbkalender](#).

Kurs om hästar på naturbetesmarker

Inger Pehrson, som är mångårig betesexpert, berättar om varför bete på naturbetesmarker ger hästar bäst möjlighet att vara hästar, men också vad som skiljer olika djurslags bete åt och hur man kan utnyttja det om man har möjlighet. Med rätt kunskaper och betesplanering ger hästbete goda förutsättningar för höga natur- och kulturvärden. Vi visar upp arrika naturbetesmarker i reservatet som har betats av hästar i många år och Monica Lindén, berättar om skötseln och hennes 40 islandshästar. Det går att parkera på plats eller ta sig dit med kollektivtrafiken.

När och var: 14 maj kl 10–15 i Storängsudds naturreservat.

Kostnad: ingen kostnad; ta med egen lunch och fika.

Anmälan: senast 9 maj i [Länsstyrelsens webbkalender](#).

Kurs om pollinerare – digital del

Denna kurs om pollinerare utgår ifrån samma innehåll som rådgivningen (se nästa sida), men du får även se inspirerande exempel och träffa andra att dela erfarenheter med. Det är en digital del och en fältvandring.

När och var: 26 mars kl. 13–15.30 digital del på Teams. Preliminärt blir fältvandringen under vecka 28 och tar 3 timmar. Datum och plats kommer senare.

Kostnad: ingen kostnad; ta med egen lunch och fika.

Anmälan: senast 21 mars i [Länsstyrelsens webbkalender](#).

Kurs om skogsbeten

Frida Hedin och Olof Olsson på Hushållningssällskapet berättar om skötsel av skogsbeten, vilka betesdjur som lämpar sig, vilka värden som är knutna till skogsbeten samt vilka skogsbeten som kan restaureras. Det går att parkera på plats eller ta sig dit med kollektivtrafiken.

När och var: 29 maj kl. 10–14.30 på Färsna gård

Kostnad: ingen kostnad; ta med egen lunch och fika

Anmälan: senast 22 maj i [Länsstyrelsens webbkalender](#).

Kurs om mångfaldsbryn

Frida Hedin och Olof Olsson på Hushållningssällskapet berättar om vilka värden du kan ta vara på i brynzonerna där skogen möter jordbruksmarken – både för natur- och kulturmiljö samt produktion. Du får lära dig om restaurering och skötsel av bryn. Kursen är indelad i en digital teoridel samt en fältträff. Det går att parkera på plats eller ta sig dit med kollektivtrafiken.

När och var: 27 maj kl. 10–12: digital del på Teams.

28 maj kl. 11–14.30: fältedel i Upplands Väsby.

Kostnad: ingen kostnad; ta med egen lunch och fika.

Anmälan: senast 22 maj i [Länsstyrelsens webbkalender](#).

Landsbygdskonferensen 2024

Välkommen på årets landsbygdskonferens med temat hållbar beredskap och lokal tillväxt: livsmedel, företagande och besöksnäring. Det blir en dag med föreläsningar om egenföretagarens beredskap för kriser samt tid att utbyta tankar och erfarenheter.

När och var: 14 mars kl. 9.00–16.00 på Nynäsgården hotell och konferens, Telegrafgatan 41 i Nynäshamn.

Kostnad: ingen kostnad.

Anmälan: senast 8 mars i [Länsstyrelsens webbkalender](#).

Kostnadsfri enskild rådgivning

Odlingslandskapets värden

Rådgivning för dig som är intresserad av odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden.

Restaurering av ekonomibyggnader

Du kan få råd kring gamla ekonomibyggnader som jordkällare, smedjor, ladugårdar, lador eller kvarnar. Du får lära dig om restaurering, traditionella material och hantverkstekniker, svåråtgärdade skador, att upprätta en underhållsplan, eller hjälp med att hitta varsamma sätt att anpassa byggnaden till nya verksamheter och användningsområden. Rådgivningen gäller bara i odlingslandskapet och omfattar inte bostadshus, torp eller andra hus på tomtmark. Kontakta Sven-Erik Sihlberg, vår rådgivare på Ebbalund Byggnads AB med en kort beskrivning och några bilder: ebbalundsmail@gmail.com

Skötsel av värdefulla träd

Du kan få råd kring hur skyddsvärda träd (till exempel gamla träd, hamlade träd eller hålträd) och deras värden kan bevaras och förstärkas genom åtgärder som föryngring, beskärning, hamling samt skötsel av miljön runt trädet. Träden ska växa på eller i anslutning till betes- eller åkermark. Du kan inte få rådgivning för träd på annan mark som tomt eller i skog.

Kontakta Daniel Daggfeldt, en av våra rådgivare på Svenska Trädmästarna AB, med en kort beskrivning och några bilder: daniel@tradmastarna.se

Betesplanering, betesmarker och ängar

Du kan få råd kring förbättrad naturvårdsnytta, djurvelfärd och lönsamhet på naturbetesmarker, slåtterängar, betade brynzoner och åkerholmar. Du får lära dig om restaurering, samt skötsel och betesplanering (betets näringsinnehåll, olika djurslags näringsbehov under betessäsongen, stängseltyper, betestryck, hur du ska undvika parasiter, igenväxning, trampskador, barkgnag och giftiga växter). Kontakta Frida Hedin som är en av våra rådgivare på Hushållningssällskapet: frida.hedin@hushallningssallskapet.se

Ny rådgivning om pollinerare

Rådgivningen lyfter fram de ekosystemtjänster som pollinerande insekter står för (pollinering och biologisk bekämpning) och pollinerarens betydelse för frö- och frukt-sättning i frukt, bär, klöverfrö, åkerbönor och oljeväxter. Fokus är olika åtgärder för att öka tillgången på föda, skydd och boplatser för blombesökande insekter och andra nyttodjur:

- Skötsel av gräsmarker för att öka blomrikedom i tid och rum.
- Anläggning och skötsel av nya blommande ytor med örter och vedartade växter.
- Att identifiera lämpliga boplatser och föreslå skötsel- eller förstärkningsåtgärder.
- Att skapa spridningskorridorer.

Kontakta vår rådgivare på Hushållningssällskapet: Christina Winter, christina.winter@hushallningssallskapet.se

Varför är pollinerare viktiga?

De flesta pollinerare är mer eller mindre knutna till odlingslandskapet och de bidrar till ekosystemtjänsterna pollinering och bevarande biologisk bekämpning.

En tredjedel av de vilda bina är rödlistade, flera dagfjärilar i gräsmarker är hotade och två dagfjärilsarter har sannolikt försvunnit från Sverige de senaste åren.

Greppa Näringen

Rådgivning om vad som kan göras för att minska växtnäringsförluster och klimatpåverkan på din gård.

På Greppa Näringens webbplats, www.greppa.nu, hittar du information om alla rådgivningar och kontaktuppgifter till Grepparådgivare i Stockholms län.

Du kan få rådgivning inom Greppa Näringen om du har 25 djurenheter och/eller 50 hektar jordbruksmark. Alla som vill få tillgång till information och bra tips kan bli IT-medlemmar på www.greppa.nu.

Kontakta Cecilia Norén, 010-223 14 84, cecilia.noren@lansstyrelsen.se

greppa näringen

Ekologisk produktion

Passa på innan 31 mars! Rådgivning för dig som vill utveckla ny eller befintlig ekologisk produktion inom lantbruk och trädgård.

Ekologisk växtodling

Kontakta Wijnand Koker, vår rådgivare på Agrodynamik AB: agrodynamik@telia.com

Ekologisk mjölk, nöt, lamm och fjäderfä

Kontakta Sofia Werner Hallgren sofia.werner-hallgren@vxa

Hej Tomas Olsson!

ordförande i LRF Mälardalen, som kom på 16:e plats på tidningen Lands lista över de 50 personer som gjort störst avtryck inom gröna näringar under 2023.

Text: Ulrika Lundberg Foto: LRF Illustration: Mostphotos.com

Grattis! Hur känns det att hamna på en så viktig lista?

– Jag är både hedrad och förvånad! Jag blev vald till ordförande för LRF Mälardalen 15 mars förra året och hade inte en tanke på att hamna på listan. Jag har en ambition att lyfta och kommunicera de viktiga frågorna i de gröna näringarna och detta är en bekräftelse på att jag lyckats och det är jag glad över!

Du är i sällskap med ministrar, europaparlamentariker, bankchefer, forskare, företagare med flera. Vad tror du har bidragit till att du fått en plats på listan?

– En svår fråga, vi har haft stora utmaningar på flera plan i vår region, både när det gäller väder och ekonomi. Jag tror att jag har lyckats berätta om det på ett nyanserat sätt så att många förstår.

Vad ser du är de viktigaste strategiska frågorna för lantbruket under 2024?

– Ett kort svar är att Livsmedelsstrategin ska märkas på gårdsnivå, för att vi ska kunna trygga vår livsmedelsförsörjning. Det är oerhört viktigt i denna oroliga tid vi lever i.

En annan viktig fråga är omställning av lantbruket. Svenskt lantbruk ligger i framkant i hållbarhetsarbetet och det behöver kommuniceras samtidigt som vi behöver bli ännu bättre för att nå våra klimatmål.

Grunden för båda dessa frågor är långsiktig lönsamhet i lantbruket, vilket även är den största utmaningen!

Vad önskar du dig mest, på jobbet och på hemmaplan? Om du tittar i kristallkulan inför 2024/2025, vad ska bli verkstad?

– Vi är i en tid när våra frågor står högt på agendan både hos konsumenter och beslutsfattare och det gör mitt uppdrag givande. Jag tror att med ökat fokus på beredskap så kommer livsmedelsproduktion bli allt viktigare. Jag brukar säga att ”vi kan och vill” bara vi har rätt villkor!

För min egen del och för alla våra medlemmar så hoppas jag på ett lugnare år med stabilare väder och ekonomi, kanske omöjligt, men önska kan man! ■